

IMATGES 40 CTMS.

Any I • N.º 18
8 octubre 1930

SEMANARI GRÀFIC D'ACTUALITAT'S BARCELONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ LLIBRERIA CATALONIA PLÇA CATALUNYA 17

La meravellosa aventura del capità Blanco, el domador de l'Atlàntic * De Boston a Barcelona, amb balandre i... acompanyat de la família * La triomfal arribada a Barcelona

Aquesta foto dona una perfecta idea de la gran gentada que volgué anar a rebre l'heroi. La rebuda fou triomfal per mar, a l'entrada del Port, i per terra, en arribar a la Porta de la Pau.

Diumenge al dematí, Colom, l'autor del primer «raid» a través de l'Atlàntic, es devia quedar de pedra, dalt de la seva estàtua de bronze, en veure aparèixer davant del seu dit transcendental, estès vers la gran ruta, sobre les aigües blaves de la Mediterrània, un barquet de juguina, un balandre una mica més gran que el que aviat portaran els Reis, dintre del qual un home, acompanyat d'una dona i d'una criatura, tots solets, venia de les Amèriques!

Vet aquí l'Atlàntic terrible, l'inepugnable. Mira-te'l desencantat, vençut, amansit, domesticat, aquest famós Atlàntic per aquest home somrient, càndid i dolç que és el professor Enric Blanco.

Quan a les dotze del matí del diumenge, l'«Evalú» entrava al port de Barcelona, l'aigua del mar, de tan plana, semblava que s'havia aturat i tot. Ja no feia por. Feia l'efecte que ja es podia anar a peu per damunt seu, com si tal cosa...

EL MAR DE LA BARCELONETA HA COL-LABORAT A L'AVENTURA

I aquí teniu Enric Blanco Alberich, el nostre home, l'heroi de la Barceloneta, que ens rep a la Residència d'Estudiants de Barcelona, on s'hostatja.

—Oh, oh!...—sospira somrient sempre, amb aquella rialla seva, tan blanca, tan infantil; rialla de criatura que no sap el que ha fet—. Estic que no puc més. Que és bonica Barcelona! Que bo tothom! Massa alegries, massa alegries...

Fa estrany de sentir-li parlar el català. Un català amb accent estranger, però ple del to de casa nostra, en la boca d'aquest home que ve de països llunyans i que és com una figura de llegenda.

—¿Però, com se us va ocórrer de fer això?—li diem.

—El viatge? Ah! Mireu: sempre m'ha agradat l'aventura. Després, ja se sap, vivint en un barri de mariners, com vivia jo de petit—a la Barceloneta, figureu-vos!—això és inevitable. S'agafa que un no se n'adona. Sempre davant la visió del mar obert i dels vaixells caminaires. Tots els homes que coneixeu, a més a més, han vist terres diferents, estranyes i remotes, i us en parlen sovint. Naturalment. Aviat vaig embarcar-me. I en tres anys vaig córrer tots els ports europeus, en els velers espanyols.

UN LLIBRE DE JACK LONDON ELS SUGGEREIX LA TRAVESSIA

—Als divuit anys vaig anar a Amèrica. I vaig quedar-me a Nova York. Allí vaig allistar-me a l'exèrcit nordamericà, per aprendre l'anglès. I com que era l'únic soldat estranger del regiment, no em va costar gaire. Tot i amb això, vaig estar-m'hi tres anys. I ja està...

La família Blanco al peu del timó, en entrar al Port de Barcelona. És així com han travessat l'Atlàntic. En aquestes darreres maniobres no hi havia l'emoció del perill, però l'emoció de la gran rebuda era ben forta

Ens torna a somriure, content i loquaç.

—Què més?

—¿Però com us va venir la idea de tornar al vostre país en un balandre?

—Va ésser llegint llibres d'aventures. Es la lectura que més ens agrada, a la meua dona i a mi. I sempre en teníem. Un dia vam trobar-ne un de Jack London. No em recordo del títol, però explica un viatge com aquest meu. La meua dona i jo ens vam entusiasmar. «I si ho féssim?», vaig dir jo. «Ja seria bonic, ja—va contestar-me ella—, però això no és més que una novel·la...»

FAN GUARDIOLA PER COMPRAR EL BALANDRE

—Però ja des d'aquell dia ella no va fer

més que pensar en aquella novella, i jo en la manera que es tornés realitat. Fins que ho vaig aconseguir. Vuit anys vam estar fent guardiola per a comprar el balandre.

—Devíeu fer un bossot, eh?

—Tres mil cinc-cents dòlars del vaixell i mil cinc-cents més d'acondicionament. Cinc mil dòlars, tot plegat, que vaig estalviar del meu sou de professor d'espanyol a la Universitat d'Iowa. Llavors, un dematí vam sortir de boston.

A ALTA MAR

—Però no teníeu por?

—No, no.

—Ni la senyora, ni la nena?

—Ca! No ens en deixava tenir la il·lusió.

—¿Però i quan us vàreu trobar sols, a alta mar, en mig de tota mena de perills: extraviaments possibles, temporals?

—Oh! Ens ha anat molt bé. Maria, la meua dona, es posava de seguida nerviosa, i la nena va marejar-se dos o tres cops. Però res més. Són molt valentes.

EL CAPITA BLANCO MATA UN TAURO

—I els taurons? ¿Es veritat que vàreu tenir de lluitar amb un de gros com la vostra barca?

—Es ben veritat. Va ésser a unes cinc-cents milles de les Açores. No era com el nostre vaixell, però almenys amidava set peus. Era un matí; feia molt bo. Jo estava al timó, i tot d'un cop vaig sentir bellugar la corredera. Vaig girar el cap, i noi, em veig un tauró que mossegava la corda blanca. Jo que l'espanto, i ell llavors es tira al costat del balan-

El capità Blanco llença la corda per desembarcar. Els objectius fotogràfics no es deixen perdre aquest gest, que és un document de primer ordre.

dre i comença a donar cops de costat al casc. Plaf! Plaf! I tenia força. Se'n va emportar tota la pintura vermella de la franja. Jo primer el deixava estar. N'havíem trobats tants! Però aquell semblava boig. Cada cop de cua i cada embranzida! Noi, vaig veure que la cosa es posava seriosa, i jo que sí, agafo el bitxer i li dono cop.

—El vàreu matar?

—No sé. Vaig veure que es capbussava, que donava dos o tres cuades i no el vaig veure sortir més.

O DONAR LA VOLTA AL MON O QUEDAR-SE A BARCELONA

—Molt bé, molt bé... I ara, ¿què penseu fer?

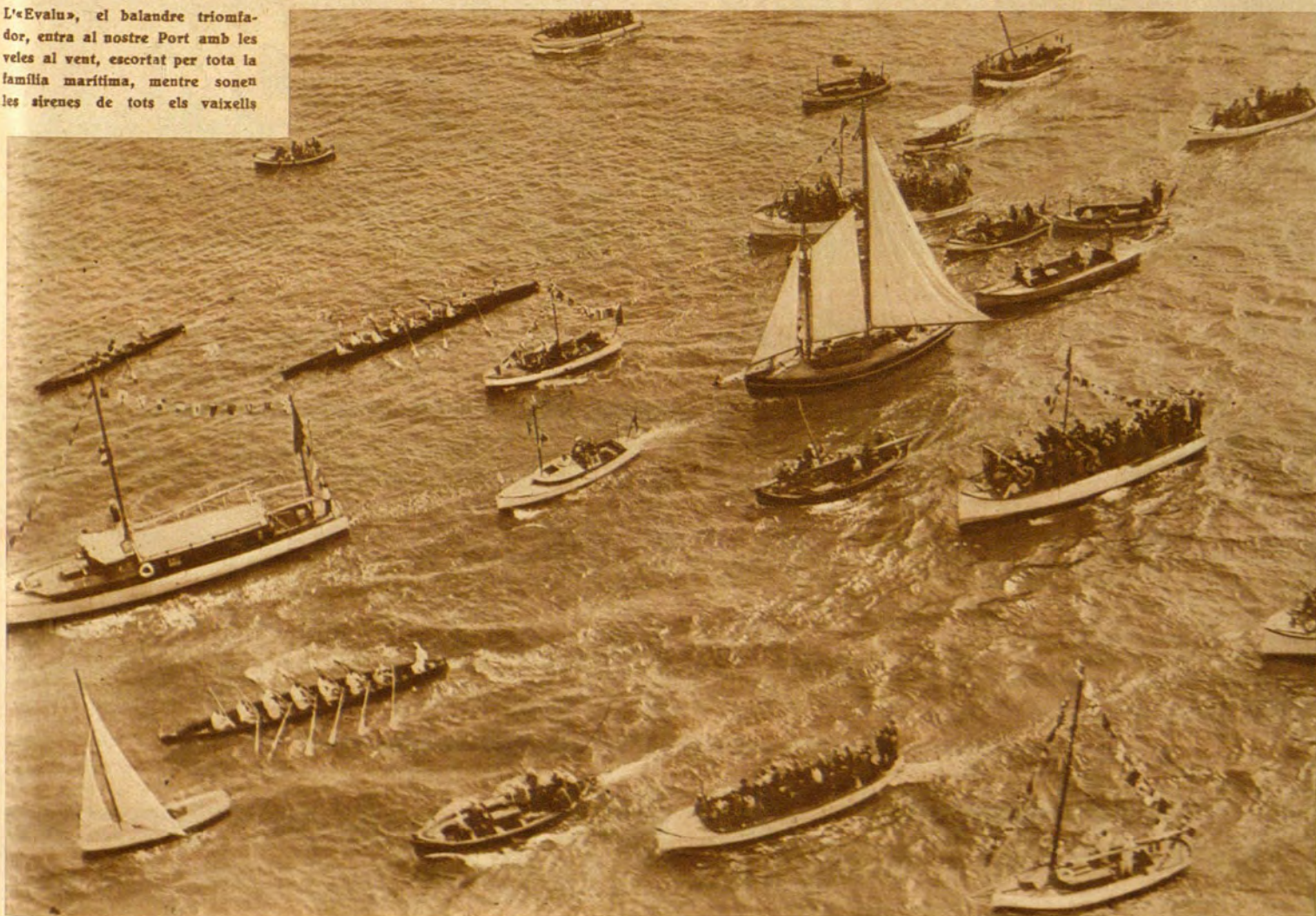
—Jo voldria tornar al balandre... donar la volta al món, com Alain Gerbault. Però Ma-

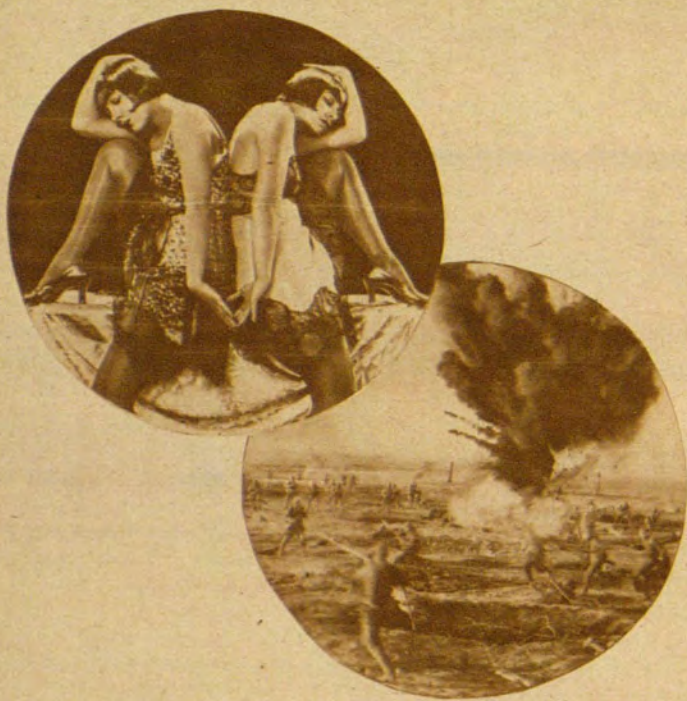
ria no vol... Està cansada de tant mar. Ja veurem. Si no, em vull quedar a Barcelona. Veuré si em donen una col·locació en algun lloc. M'agrada tant la meua terra! Ahir vespre, dissabte, quan vaig arribar al port de Valcarca, en posar els peus a Garraf, em van venir ganes de plorar de l'emoció de tocar terra catalana, després de vint-i-dos anys d'absència i més de dos mesos de navegació... Així és que ja ens veurem. Ens tornarem a veure, eh? Records als lectors d'IMAGES, molts records... No sé, no sé... Tinc tanta alegria, que voldria abraçar-los i tot, com a tot Barcelona!...

IRENE POLO

(FOTOS CASAS I GASPÀR)

L'«Evalua», el balandre triomfador, entra al nostre Port amb les veles al vent, escortat per tota la família marítima, mentre sonen les sirenes de tots els vaixells

LES DUES GRANS PRODUCCIONS
*** UNIVERSAL ***
DE LA PRESENT TEMPORADA:

SIN NOVEDAD EN EL FRENTE

La millor pel·lícula de guerra, basada en la novel·la del mateix títol, de Erich M. Remarque. Una pel·lícula sensacional

EL REY DEL JAZZ

Fantasia cinematogràfica impressionada en color amb la reputada banda de Paul Whiteman i tot un elenc d'estrelles

DISTRIBUIDES PER
HISPANO AMERICAN FILMS, S. A.
 Casa Central: València, 233 - BARCELONA

Sigui pràctic i modern afeitant-se amb
PASTA HIGEA

Evita irritacions i grans que es produeixen amb l'ús dels sabons

Demani's en les Perfumeries Preu del tub: 2'50 pessetes

PETROMAX

**El sol que mai
 es pon**

**Allumatje indepen-
 dent conegut arreu**

A. KLAEBISCH

Clarís 69-71. BARCELONA

LES MONES DEL PARC

Aquest és l'orangutan més tractable del nostre Parc. Es diu «Isono» i ell s'adona que es diu un nom molt fi. No direu que aquestes mans que allarga, a través de la reixa, no s'assemblin a les de l'home. Amb aquestes mans ha arribat a proveir-se de capells d'espectadors. N'ha arribat a tenir de totes menes... I no hi ha pas manera de fer-los-hi tornar

«Isono» menja d'acord amb els manuals d'urbanitat rígids. A més, ben a galet. És un orangutan molt fi, però molt gandul. Quan s'ha cansat de menjar, vol que li donguin a la boca, de cullerada en cullerada...

D'aquestes tres mones els empleats del Parc en diuen les «Tres Maries». Són tres xafarderes que tenen mala fama entre la seva espècie. Es vigilen furiosament les racions i els cacauets que els visitants els tiren. I, sobretot, es pentinen totes tres alhora i — si gosessin — es passarien carmi pels llavis i tot

Aquest és l'orangutan més lleig del Parc. Però cal reconèixer que la pell que el vesteix és de primera i digna de vestir una bellesa de més preu. El seu posat és, tanmateix, intel·ligent i els seus actes — segons ens diu el seu guardià — són plens de solta. Aquesta fotografia és presa al moment que escolta si parlen d'ell, cosa que irrita extraordinàriament la vanitat — ben poc humana — d'aquests animals

¿Què canten aquestes dues mones, amb la boca tan oberta? Segurament una ària famosa a dues veus. És ben de dolbre que aquesta «foto» no sigui «sonora»

FOTOS ESMERU

COOLIDGE, EL PERIODISTA QUE COBRA MÉS DEL MÓN

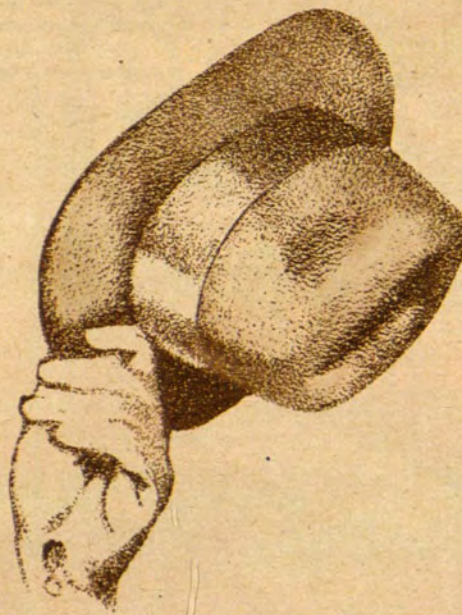
L'ex-president dels Estats Units, Calvin Coolidge és avui dia el periodista més ben pagat del món. La seva col·laboració literària, que es publica simultàniament en més de cent diaris, li reporta un mínim anual de 125.000 dòlars. En la foto veiem Calvin Coolidge acompanyat de la seva esposa en la seva nova finca de Nortampton.

COM DESMENTEIX MUSSOLINI LES NO- TÍCIES OFICIALS DE LA SEVA MALALTIA

El dictador italià ha invitat darrerament tots els periodistes que es troben a Roma a una festa hípico-intima que s'ha celebrat en el parc de la seva Villa Torlonia. Mussolini va prendre part a la reunió en qualitat de genet i va efectuar uns quants salts més o menys arriscats per demostrar — va dir — que es troba en perfecte estat de salut i que totes les notícies que corrien dient que estava greument malalt, han d'ésser rigorosament desmentides.

(FOTOS DELIUS)

VERITAS

PERFUMERIA
GAL MADRID
LONDRES
NUEVA-YORK
BUENOS-AIRES

FLASCÓ

2 Pts.
TIMBRE APART

**VOSTÈ SALUDA
SENSE DESPENTINAR-SE**

quan usa Fixol. Fixa els cabells per tot el dia, sense empastar-los ni deixar-los greixosos. Té el perfum discret de les violetes.

Fixol

Dona distinció al pentinat.

EL LLIBRE, L'HEROI DE LA SETMANA

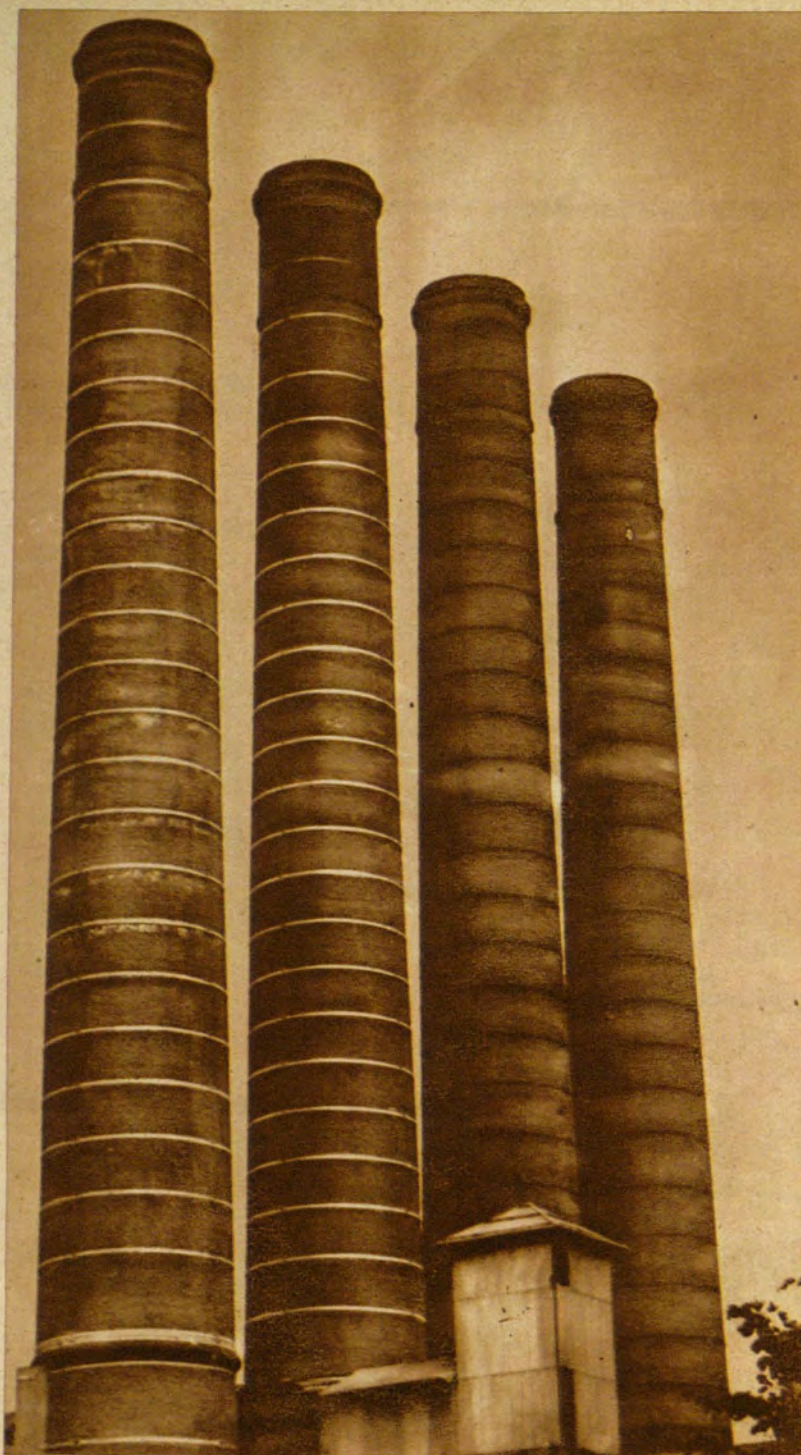
Cada any, la Diada del Llibre agafa a Barcelona i a Catalunya unes majors proporcions. És un èxit que ens ha d'enorgullir a tots. El llibre, símbol màxim de la civilitat d'un país, és homenatjat amb tots els honors. Aquesta festa anyal fa el miracle de canviar, per un dia, la fesomia de la ciutat. Les llibreries són preses per assalt i els carrers ofereixen la nota única i jolosa d'una multitud de ciutadans que porten tots el seu paquet de llibres, com un trofeu de cultura. La Diada del Llibre ha creat un dels espectacles més vius i més simpàtics de la vida barcelonina. IMATGES vol significar amb aquesta pàgina el seu homenatge al llibre, la bandera més alta, més noble i més eficaç de la nostra ciutadania renaixent

El principi i el final d'un llibre... Entre aquestes quartilles, encara palpitan de la vida que els ha encomanat l'escriptor, i el volum, polit, acabat, a punt d'ésser posat a mans del llegidor, hi ha tot un món d'esforços, de treballs, de dificultats a vèncer. El lector que saboreja les bel·leses d'una obra, difícilment pot imaginar la quantitat d'energia moral i material que s'ha tingut d'esmerçar per tal que aquella flor d'esperit pogués arribar a materialitzar-se en les seves mans

La ciència ha posat a la disposició de la impremta aquesta màquina meravellosa que es diu linotip. Aquesta meravella de l'enginy humà, té alguna cosa de viu, de sensible, dintre la seva precisió mecànica. Anatole France deia que, davant d'una linotip, es sentia temptat a llevar-se el barret i a saludar-la, com si es tractés d'una persona molt respectable. Les quartilles de l'escriptor són transformades per l'operari que maneja la linotip en formes de plom — «lletra d'impremta» — que, més tard, la màquina d'imprimir podrà plasmar sobre el paper, per milers i milers d'exemplars. En la foto de la dreta veiem aquesta màquina d'imprimir, una altra meravella de la ciència, posada al servei de les forces més pures de l'intel·lecte

Recordeu sempre el gran licor estomacal
CAPRINET

FOTOS
CASAS

Les quatre xemeneies de la Central Tèrmica de Sant Adrià del Besòs.

DES que la benzina i l'electricitat han, gairebé, acaparat les funcions del maquinisme, les airoses xemeneies han anat perdent el seu prestigi industrial i artístic. I això no està prou bé. Els que estimem el maquinisme (malgrat ens falli l'encenedor i se'ns fonguin les bugies del cotxe) hem de considerar les xemeneies com el símbol més venerable de les nostres creences. I si, a més de «maquinistes» sou catalans, aquesta veneració és un deure de gratitud. Perquè mentre les xemeneies de les nostres fàbriques vagin fumant, no passeu ànsia! que tots, rics i pobres, també seguirem fumant.

Jo no sé quin pervindre se li espera a la xemeneia.

És possible que d'aquí — posem-hi un segle — esdevingui una mostra arqueolò-

Una xemeneia amb vistes al turisme. Des d'aquesta plataforma, els amics de la casa poden contemplar còmodament el panorama...

XEMENEIES

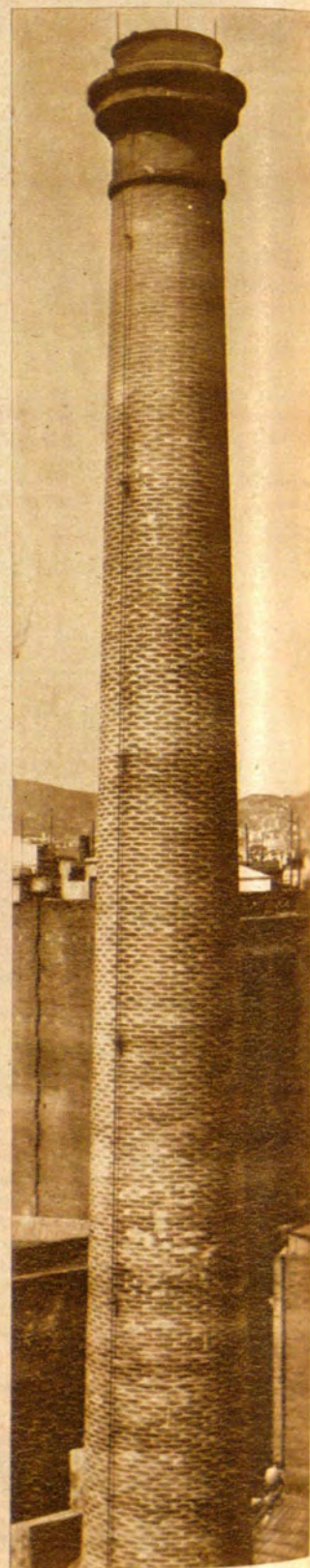
gica, com seria per exemple, avui dia, la del primer vaixell de vapor — aquell famós *Clermont* de Fulton — que a principis del segle passat la seva fumera va pintar de negre — i per primera vegada — una llenca de cel, damunt del riu Hudson.

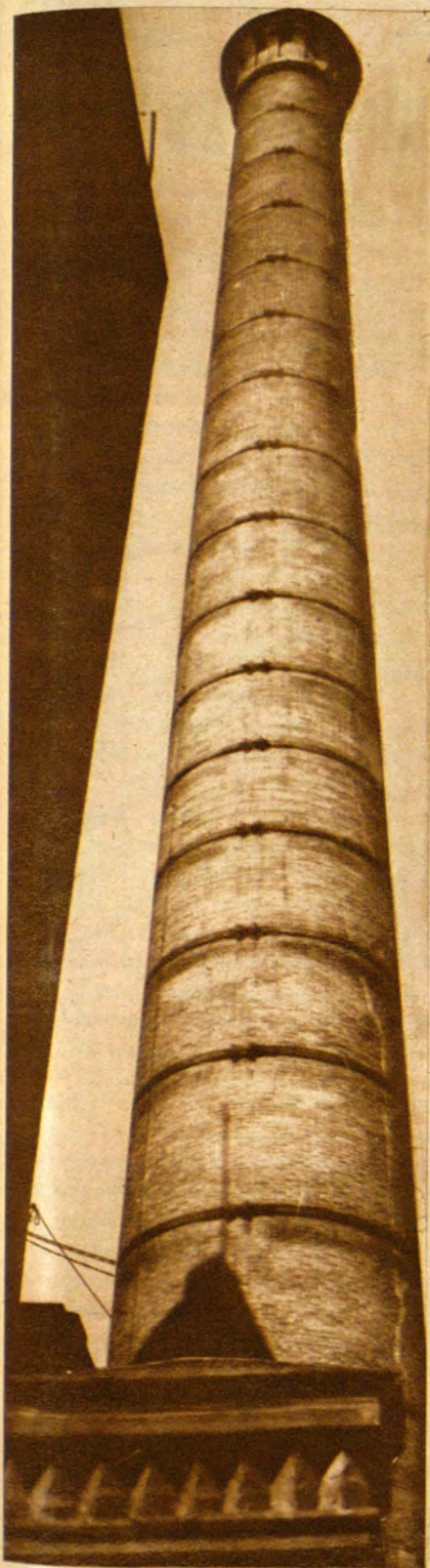
Sigui con sigui, penseu que ara com ara, les xemeneies són el distintiu més espectacular del nostre país. Tots haureu sortit un dia o altre de Catalunya, veritat? I si no, ¿bé haureu fet alguna excursió pel Pirineu? Recordeu, doncs, la tornada, i segurament a la vista de les primeres xemeneies, moltes vegades, haureu pensat: «Ja sóc a casa». En fi, la xemeneia és tan essencialment pairal que fins la literatura eclesiàstica ha volgut honorar-la concedint-li el privilegi d'ennegrir la santa imatge de la nostra estimada Verge de Montserrat.

Per això, nosaltres hem volgut, avui, fer-li un modest homenatge, des d'aquestes pàgines. I, en aquest sentit ara se'ns acut una iniciativa: De primer s'hauria de trobar la xemeneia més vella de Catalunya. I en un dia assenyalat — posem el dia primer de maig, festa del treball — unes delegacions representatives dels fabricants, obrers i Corporacions Públiques anirien a retre-li un homenatge en una forma o altre, que ara, de moment no se m'acut, però ja s'estudiaria.

Però, malauradament, la realitat es ben contrària a tots aquests inofensius sentimentalismes. Mireu, si no, aquesta desventurada xemeneia llençada al mar com un sabatot vell i rialler. He dit llençada, però això no és possible. Aleshores, ¿com anar a parar en un lloc tan poc apropiat per treure fum? Misteri...

Imagineu-vos la tragèdia d'aquesta pobre xemeneia! De nit i de dia, a l'hivern i a l'estiu està condemnada a una eterna mullena. I no és pas això el que ella voldria; per més que les ones rellin aquelles cançons

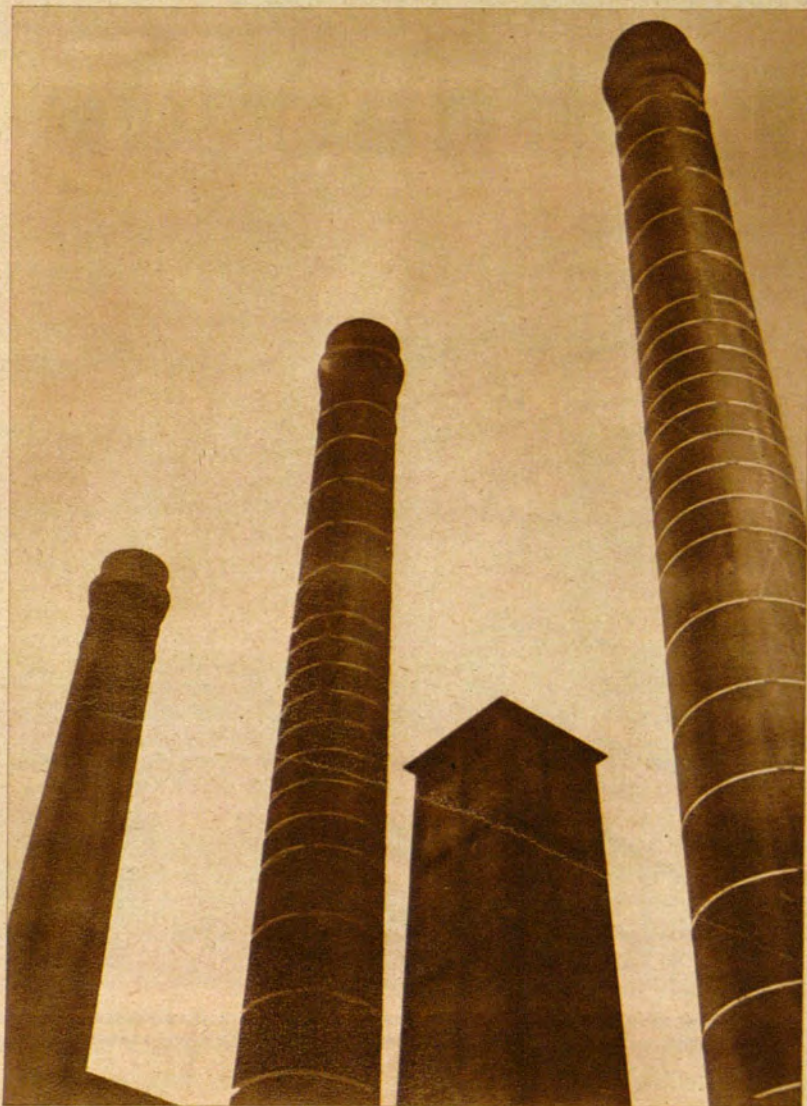

tan acreditades, i per més que la lluna «emboicalli dintre d'un mantell de plata» (em sembla que aquesta és la frase) com deu sofrir i com deu enyorar les fogueres d'altres temps! Els seus bons temps; quan de la seva boca calenta treia una glopada de cotó fluix, i es pensava que tots els cúmulus del cel havien sortit del seu fumet estòmac.

I aquest espectacle tan enternidor, el tenim a quatre passes: a la platja de càn Tunís.

Però no tot han d'ésser tristesses. Mireu, en canvi, aquests altres exemplars que reproduïm. Ben segur que tot seguit reconeixereu les tres grans xemeneies del

Una xemeneia de fantasia, que fa pensar en un caramel o bé en el moviment d'una ballarina de les illes Hawai...

Les xemeneies del Paral·lel, carregades de literatura, que donen una silueta inconfusible al popular barri

Paral·lel. Tres filtes que, a més de la seva feina, recorden a tots els espectadors de les llampants Revistes, que l'home ben administrat és aquell que juga i treballa.

I ara que parlem de diversions, us aconsello — si no ho heu fet — que pujeu dalt de tot d'una xemeneia. És molt més emocionant que anar amb aeroplà. I no tingueu por de cansar-vos, perquè quan us trobeu fadigat podeu descansar comodament repenjan l'esquena sobre la paret de darrera.

Quan sou dalt de tot i treieu mig cos enfora, el moment, com us he dit, és d'una forta sensació: si mireu a baix, us fa l'efecte que aneu vestit amb una mena de mirinyac que no s'acaba mai. I si esgaugeu els voltants, per mica de fantasia que hi poseu, us semblarà que sou un àngel. Sols per això, bé val la pena d'emascarar-se una mica. Creieu-mel, pujeu-hi i no us en penedireu.

MARIUS GIFFRÉDA

(Fotos Cases)

El sòcol d'una xemeneia a la platja de Cànn Tunís. ¿Com és que ha anat a parar en un lloc tan imprevist? Misteri...

El Banc de Catalunya

La cambra cuirassada. L'esforç persistent de l'estalvi; el ciri de la previsió fet gota a gota amb porfídiosa perseverància, estancat dins aquestes innombrables caixetes d'acer, lliure de la rapacitat dels malvats i de les conseqüències del joc. Les parets metàl·liques i la garantia de les gruixudes reixes, valent molt, encara no valen tant com el crèdit i el prestigi de la casa

NOSALTRES aspirem a recollir en aquestes planes tots aquells aspectes que fan comprendre i remarquen la pujança de la nostra terra o bé serveixen per a expandir el seu nom des de tots els punts de vista, ja siguin polítics com artístics, literaris, culturals, econòmics, etc.

No podia doncs, mancar entre els nostres reportatges, un que presentés a la banca catalana en l'estat de floreixement en què es troba, i hem esco-

llit, és clar, per això fer, el banc que porta el nom de la nostra terra: El Banc de Catalunya. Ella té tota la significació i el contingut de cosa nostrada. Amb la seva actuació serena i enèrgica alhora, però, oportuna sempre, ha sabut aixecar-se per damunt de les primeres institucions similars de Catalunya, destacant-se també ben visiblement entre les principals institucions bancàries de la península espanyola.

L'iniciador del Banc de Catalunya fou D. Eduard Recasens. Fem una mica d'història: l'any 1918 el senyor Recasens donà una conferència de tema bancari, ram en el qual és una veritable personalitat i un enès expertíssim; en dita conferència, que es celebrà en el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, entitat merítíssima avui, per raons ben conegudes, en un primer pla de fragant actualitat, el senyor Recasens propugnà per la constitució del Banc de Catalunya.

La idea concebuda potser en un moment d'entusiasme oratori, anà germinant dins el cervell activíssim del senyor Recasens i arribem a l'any 1920 quan veiem que la casa de Banca Fàbregas i Recasens es transformava en Societat Anònima sota la denominació de «Banc de Catalunya».

Comença amb deu milions de pessetes de capital que augmenta més tard fins a onze milions i mig primer i després a vint-i-cinc milions.

Actualment compta el Banc de Catalunya amb un capital de quaranta milions de pessetes en circulació, completament desemborsades.

A compàs de l'augment de capital, ha augmentat també el seu radi d'acció creant 46 sucursals i agències, fundant la *Banque de Catalogne*, societat anònima francesa, que radica a París i establí l'associació amb el Banc de Reus, amb el Banc de Tortosa i amb el Banc de Palafrugell fent un total de 91 sucursals, agències i delegacions

Saló de Juntes del Consell d'Administració Damunt d'aquesta taula tan polida s'hi han escrit xifres astronòmiques i les parets guarden el record de negocis en què hi juguen molts milions

el que aquestes tres entitats aporten al Banc de Catalunya.

Una de les coses que fa més il·lusió, en passejar per París, és veure el rètol que duu el nom de Catalunya. Potser és l'únic que hi a la capital de França; des de l'Avinguda de l'Opera, ja el podeu llegir: *Banque de Catalogne*.

També fa bonic veure el rètol: «Banc de Catalunya» a Madrid en plena Avinguda del Comte de Peñalver, així com també a Eivissa, a Les Palmes i a Santa Creu de Tenerife i en una pila de poblacions de les simpàtiques illes canàries.

El viatger que es troba en terra forastera i veu el nom de la seva pàtria escrit en els rètols dels carrers, rep una agradable sensació, molt més encara quan aquests rètols són distintius d'entitats que per la seva vàlua fan honor al seu país.

El Banc de Catalunya fou el que començà a Barcelona l'expediment urbà creant distintes Agències per la Ciutat. Primer Sans, Gràcia i Sant Andreu; després Rambla del Centre, Estació de M. Z. A. i Born. Ara properament n'obrirà a la Ronda de Sant Antoni, Collblanc, Sant Martí, Poble Nou, Barceloneta i Sarrià.

El Banc de Catalunya després d'assolir el primer lloc en la banca catalana i d'anar a París i a Eivissa i a Canàries, ha realitzat una política bancària general intervenint en els grans negocis plantejats i realitzats a Espanya: Banc de Crèdit Local d'Espanya, Banc Exterior d'Espanya, Crèdit Nacional Peninsular i Americà, Companyia Arrendatària del Monopoli de Petrolis, Tributs Nacionals, Hidroelèctrica de Llevant, Companyia Espanyola d'Electricitat, Companyia General del Suro, Companyia Espanyola de Petrolis i Companyia Nacional de Colonització Africana.

L'economia i les finances de nostra terra, poden

Despatx de la Gerència

estar ben orgulloses de tenir per a presentar unes entitats que, com el Banc de Catalunya poden mostrar un historial tan brillant i una actuació tan neta, lliure absolutament de nubositats i de gestions dubtoses.

En els temps presents en què tantes vegades hom ha pogut veure actuacions nebuloses i no sempre prou adients amb la serietat que correspon a una entitat bancària, el poguer presentar una executòria brillant i neta com el Banc de Catalunya

és un fet que diu tant en favor dels gestors de la casa, com del país que li ha prestat el seu esperit.

Finalment havem de fer constar amb goig que mentre el desenvolupament i creixement es feia i mentre el nom de Catalunya es portava triomfant per a Espanya, a ací, com una íntima satisfacció, en aquests anys passats i com única expressió pública de catalanitat en organismes i entitats oficials, els catalans llegíem el rètol i la pissarra del Banc de Catalunya en llengua catalana...

Hall. — Espaiosa sala destinada al públic, que en certa moments del dia resulta insuficient per a la gentada que hi acut

Cada dimarts a l'Hotel Ritz

CADA dimarts a l'Hotel Ritz, tocant dos quarts de dues, notareu una animació desusada. Cap un centenar d'homes la majoria amb una minúscula roda dentada al trau de la solapa, després de conversar uns minuts al hall, davallen a l'*spanish room* i ocupen nombre de taules. Al fons una taula més llarga, presidida materialment per un micròfon i un martell de fusta, i moralment pel Doctor Casadesús, dona al conjunt un aire especial que us fa adonar tot seguit que en aquella cripta animada — massa animada — per les pintures del senyor Marin, es celebra alguna cosa més que un àpat vulgar...

Aquesta impressió s'enrobusteix llavors que, a les acaballes del dinar, un cop de martell apaivaga més o menys les converses i al costat de la presidència s'aixeca un secretari que comença a donar compte de diversos afers socials. Després és el President qui saluda els forasters i els invitats. Després és un altre senyor que parla d'un viatge o d'una indústria, o d'un problema econòmic, o d'un tema històric... Després un altre...

Què és això? ¿Un parlament que dina? ¿Una secta que ha substituït les catacumbes per la planta baixa dels grans hotels?

No, no. Res d'això. No cal que us trenquen el cap. Són els rotaris. Els

En el gratacels senyalat amb una creu hi ha instal·lat el Sherman, quarter general del Rotary Internacional a Chicago

Ball de Gala,
a Chicago,
amb motiu
de les noces
d'argent del
Rotary
Internacional

Ritz...

rotaris? Sí senyor; els rotaris de Barcelona, membres del Rotary Club Internacional, invenció americana que a hores d'ara és estesa arreu del món (3.112 clubs i 144.000 membres!)

Aquests homes que a Amèrica són més o menys titllats d'angelisme mesocràtic, caricaturitzats perquè pretenen guanyar aurèola d'idealistes tot restant pràctics, en les nostres latituds han passat una mala temporada perquè hom els feia una fama tenebrosa de conspiradors. N'hi ha prou d'assistir a un sol dinar rotari per persuadir-se de la santa innocència d'aquesta institució que, de sobretaula, predi-

Aquesta dama, personificant la ciutat de Chicago, donà la benvinguda als rotaris de tot el món congregats a aquella capital per a celebrar la XXV Convenció Internacional.

Paul Harris, advocat de Chicago que fa vint-i-cinc anys va fundar el primer Rotary Club.

ca la pau entre les nacions, la moralitat en els negocis, l'ideal de servei, el culte de l'amistat... En fi, un evangeli que no té res de nou, ni res d'herètic i la sola novetat del qual consisteix a combinar els millors principis i les més pures aspiracions amb un delit d'eficiència comercial i industrial. Tot plegat, molt americà.

Val a dir que en arribar a Europa, el Rotary tot mantenint la seva es-

sència ha perdut una part de la seva ingenuïtat. Els clubs d'algunes nacions europees en lloc d'ésser integrats per Babbitts — tipus equivalent al del nostre senyor Canons — representen una veritable selecció de professionals i d'especialistes. Enlloc com a Alemanya — on el club de Berlín compta amb el poeta Daubler i el de Munich amb el novel·lista Thomas Mann — s'ha manifestat aquesta tendència ambiciosament selectiva.

El rotarisme, si més no, estableix un lligam entre homes allunyats. El sol fet de pertànyer al Club constitueix, i gairebé sempre amb justícia, una garantia de solvència moral. En el progressiu isolament dels individus, dins les ciutats multitudinàries, el Rotary club esdevé un petit oasi on la gent almenys durant hora i mitja setmanal, cultiva les relacions... La roda dentada que porten aquests homes a la solapa, té un paper que no és simplement decoratiu. Implica deures amables de complir i uns drets que no pesen.

Bric a Brac cinematogràfic

Mary Pickford no abandona el cinema

Els diaris americans anunciaven darrerament que Mary Pickford abandonava el cinema per dedicar-se exclusivament al teatre. Com sigui que aquesta notícia coincidís amb la marxa a Nova York de Rod la Rocque i de Wilma Banky, una part de la premsa va interpretar-la com una fallida dels talkies i el començament d'un èxode de l'aristocràcia del cinema vers el teatre.

Hom ha sabut, després, que Mary Pickford tenia, efectivament, un contracte amb Mr. Selwyn, però que per això no renunciava a la pantalla. És amb una intenció purament filantròpica que Mary retorna a l'escena; el producte de les seves representacions està destinat al fons de socors de la Motion Pictures, de la qual ella és presidenta.

Encara que els seus darrers films no hagin obtingut l'èxit que s'esperava, Miss Pickford resta fidel al cinema i es prepara a rodar *Ki Ki*, una comèdia de Mr. Belasco, sota la direcció de Sam Taylor.

Un altre film de guerra

Hell's Angels, el film de Howard Hughes que va costar al seu autor quatre milions de dòlars es projecta simultàniament al Criterion y al Gaiety de Nova York.

Aquestes noies de Hollywood totes se les pensen. Mireu quina finestra ha descobert Clara Bow per emmarcar amb una gràcia nova la seva bellesa...

És una curiosa barreja de banalitat i de realisme impressionant i conté episodis admirables que li asseguren un lloc d'honor entre els grans films de guerra.

El drama comença amb la vista d'un zeppelin que es dirigeix vers Londres amb la missió de bombardejar Trafalgar Square. Arnstedt, un jove oficial de bord, dirigeix la maniobra sobre la ciutat on téu el seus estudis i ha de donar el senyal del bombardeig. Escollint entre el seu deure i l'agraïment que guarda a la seva ciutat universitària, condueix el dirigible sobre Hyde Park i ordena que es llencin les bombes. A la primera explosió l'alarma és donada i el zeppelin aviat està voltat d'una flota d'avions britànics. La situació és crítica. Cal alleugerir el dirigible i guanyar alçada. Es fa un sorteig entre la tripulació i quatre homes són llençats al buit. Després, dos avions anglesos cauen víctimes de les ametralladores alemanyes i un tercer desapareix. La partida sembla guanyada, quan un altre avió apareix sobre el dirigible crivellant-lo a bales; després, es llença deliberadament sobre el zeppelin i reventant la immensa bomba. El monstre aeri cau menjat per les flames.

Aquest episodi sobrepassa en realisme totes les escenes del mateix gènere que s'havien plasmat fins ara a la pantalla.

Adolf Menjou

Adolf Menjou acaba de signar un llarg contracte amb la Metro Goldwyn Meyer per rodar films en anglès, francès i espanyol.

Adolf Menjou va néixer a Pittsburg en 1890.

Els bandits al cinema

Després que els cineastes soviètics han imaginat de prescindir en llurs films d'actors professionals, per a fer representar a cadascú el paper que fa en la seva vida particular, els *metteurs* en escena no reculen davant de cap realisme.

Així, en *Up the river*, una història de presó, la filla d'un guàrdia del penal de Sing-Sing hi fa un paper bastant important.

El conseller tècnic del film *The bug house*, que també passa en una presó, és un detingut que hom ha deixat, sota paraula d'honor, a la firma productora. Després del seu treball, ha estat reintegrat a la presó per acabar la seva condemna.

Rumors no confirmats pretenen que hom voldria prendre com a

Què li deuen dir per telèfon a Maurice Chevalier perquè hi posi aquesta cara tan preocupada? La notícia que faci desaparèixer el somriure del gran Maurice, ha d'ésser particularment greu...

1242-54

conseller per un film de bootleg-gers al famós Al Capone. Sembla que li han estat fetes proposicions.

...De manera que si un dia sentiú parlar dels bendits en el cinema, no penseu que es tracti dels *produceurs*...

La importància de l'ordre alfabètic

Noies que vulgueu fer de comparses del cinema, tingueu cura que el vostre cognom comenci per A!.. Aquest és l'ensenyament que treiem d'una estadística del *casting-office* de Hollywood

L'extra Jane Arden, que ha tingut la sort d'ésser la primera inscrita en el registre de 17.541 figurantes, deu a aquest avantatge alfabètic tants oferiments de comparsaria, que el seu salari setmanal puja a 48 dòllars, mentres que, per general, les figurantes, no cobren més que un promig de 2 dòllars 65 per setmana.

LILIANA

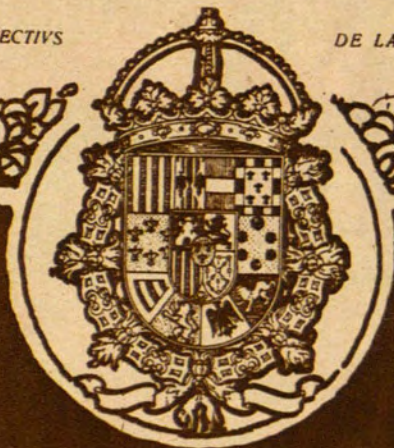
Si d'això no se'n diu anar ben acompanyat, ni mai! De totes maneres, Charles Rogers presenta una cara de satisfacció que no admet lloc a dubtes sobre els seus sentiments...

crema.
polsos.
elixir.

PROVEIDORS EFECTIVS

DE LA REIAL CASA

PERBOROL

blanqueja les dents

PERBOROL

fortifica les gènives

PERBOROL

evita la caries.

TIMBRE APART

Terra de moros

Andalusia enllà de l'Estret

TETUAN, és com si diguéssim un allargament d'Andalusia, a la banda d'Àfrica. La capital del protectorat espanyol, mostra encara avui l'origen de la seva època esplendent, quan els moros de Granada cercaren refugi en aquella planície fecunda, on consolaven les penes vivint amb l'etern record de l'Alhambra granadina, perfumada per les flors més belles i de fragància exquisida.

Avui, Tetuan ha sentit el pes del modernisme,

Dones mores esperant el pas del Callifa. És probable que elles vegin quina cara fa el «Senyor», però és impossible veure la que fan elles...

FOTOS GASPAR

Una llenca de sol fa ressaltar la blancor perjudicada d'un carrer de Tetuan

aquesta «standartnització» d'edificis que posats com una pinzellada de color poc adient malmet la gràcia de la ciutat indígena.

Els carrers estrets, tortuosos, com a tota aquella banda d'Àfrica, resplendents de blanc i blau, senten la befa, l'escarni d'una civilització que no sap conservar aquell art, encara que allí decaïent i pobre, que un dia creà les fantasies de blondes d'Andalusia.

Tetuan té encara l'atractiu dels «zouks»; la nota pintoresca que recorda prou bé la vida dels moros que a través dels segles no canvien pas les costums.

Els «zouks», si fa no fa, arreu de moreria, és la part més animada de les ciutats i vilatges. El mot equival a mercat, i per això els llocs on es negocia s'anomena així. Com arreu d'Europa, a l'Àfrica, de nord a sud, els mercats tenen una tradició i un segell singularíssim que caracteritza els pobles.

Aquests mercats que fan els moros són la cosa més variada a l'ensens que simple. Tenen el regust de l'antigor, i l'encís d'una cosa fosilitzada que tot d'una reviu. Està clar que sense el marc de carrerons i places creuats per someretes i rocins perderien aquell *cachet* singularíssim que tan atrau al turista àvid de refer la llegenda o la història més o menys ben contada.

En un recó assolat, l'esmolet afileja les eines que han d'immolar els xais de Pasqua

Els alladors elèctrics que trenquen la bellesa de l'art típic, no poden treure del tot l'encís d'aquest recó de zouk de Tetuan

El comerç dels moros és la cosa més pintoresca que podeu imaginar-vos. A voltes una dona — generalment les coses de menys importància ho duen a vendre les dones — farà cinc hores de camí per arribar al «zouk» on vendrà la seva mercaderia per quaranta o cinquanta cèntims.

Aquestes pobres dones que han fet tan llarga ruta per camins tor-

Quatre gnoms habillats típicament i esparracadament s'esforcen en tragar d'una manera ben original un bidó de benzina

tuosos i accidentats, una volta feta la venda, es reuneixen a un recó de la plaça, esperant als homes, que ajassats contemplativament es delecten amb el brabatge perfumat, el te aromàtic, entre pipada i pipada, escoltant la cantarella d'algun xerraire influent en la secta.

Allà al cafè, descalçades les babutxes, damunt la catifa descolorida, es passen les hores mentre els gossos, escanyolits i bruts els llepen els peus, que abans de marxar rentaran a la mesquida, on donaran gràcies a Alà, per la bona jornada concedida.

Al mercat trobareu de tot, de tot; s'enten de tot quant mengen i consumeixen els moros i també trastos i vestimenta usada, que els europeus han venut als drapaires.

Els carrerons on fabriquen les babutxes, on treballen els moblistes i decoradors, són envaïts aquests dies de mercat, per la multitud que negocia amb ademans exagerats i a grans crits.

La vigília de Pasqua, el «zouk» és animat com mai. Remats de centenars de xais i ovelles són

Tornant del mercat, el dia abans de Pasqua

contractats. No hi ha família que aquell dia no adquireixi l'ovella que sacrificaran a honor del profeta.

Generalment, aquell dia, el Kalifa, surt de palau amb la seva cort i vassalls. Ronda pels carrers muntant un rocí i protegit per l'ombra d'un para-sol de colors virolats.

Les dones s'arreceren esperant el pas del «Senyor» que va de mesquida en mesquida implorant la gràcia pel seu poble... i mentre el corteig passa i s'allunya, en un recó assoleiat, l'esmolet afileta les eines que l'endemà decapitaran les bèsties en holocaust i major glòria divina.

MIQUEL JOSEP I MAYOL

L'ASSASSINAT DE ROGER ACKROYD PER A. CHRISTIE

(Continuació del número anterior)

—I ben segura—respongué Carolina—. I jo mateixa l'acompanyaré si ella ho desitja.

—Vulgueu-me excusar, miss Sheppard—. Prefereixo que sigui el doctor.

Flora coneix la valor dels cops drets. Una resposta evasiva no hauria tingut efecte amb Carolina.

—Compreneu—afegí la noia amb tacte—que el doctor Sheppard, que descobrí el cadàver, podrà millor que ningú donar els detalls que calguin.

—En efecte—féu Carolina amb sentiment. Vaig donar un parell de tómb per l'habitació.

—Flora—vaig dir tristament—, seguiu el meu consell. No sol·liciteu la intervenció d'aquest detectiu.

Flora es dreçà damunt els peus i envermellí.

—Ja sé per què em dieu això—cridà—. Però és justament per aquesta raó que jo vull obrar així. Teniu por. Jo, no. Conec Ralph més que vós.

—Ralph?—preguntà ma germana—. ¿Què hi té que veure Ralph?

No l'escoltàvem.

—Ralph pot ésser feble—reprengué Flora—i fins haver comès en el seu passat actes censurables, però no assassinaria ningú!

—No, no. Mai no he pensat en ell.

—Així, ¿per què heu anat anit als «Tres Indiot», quan tornàveu a casa després d'haver trobat el cadàver del meu oncle?

Vaig restar un instant confós, car creia que la meua visita no havia estat remarcada.

—Com ho sabeu?—vaig preguntar.

—Hi he anat aquest matí—respongué Flora—perquè els criats m'havien dit que Ralph hi era.

La vaig interrompre:

—No sabíeu que es trobava a King's Abbot?

—No, i en vaig restar estupefacta. He anat a l'hostal i he demanat per ell. M'han respost, com ho deuen haver fet amb vós, em penso, que havia sortit cap a les nou del vespre d'ahir i que... no havia tornat.

Els seus ulls sostingueren l'esguard dels meus amb una mena de repte. Després, com si respongués a una mena de pregunta que llegia en mi, prorrompé:

—I per què no podia sortir? Podia anar a qualsevol banda... fins a Londres.

—Deixant el seu equipatge?—vaig demanar.

Flora donà un cop de peu a terra.

—Què hi fa? Hi deu haver una explicació.

—¿Es per això que voleu veure Hèrcules Poirot? ¿No valdria més deixar estar les coses tal com estan, ja que la policia no pensa en Ralph? S'orienta per una altra pista...

—No és així; i justament per això vull obrar—cridà la noia—. La policia sospita de Ralph. Aquest matí ha arribat un policia de Cranchester. És l'inspector Raglan. És un home petit amb figura de fagina. He sabut que ha anat als «Tres Indiot», abans que jo. M'han repetit les preguntes que ha fet. Creu ben bé que Ralph és l'autor del crim.

—Si és així, les coses han canviat des d'ahir al vespre—vaig dir amb lentitud—. ¿Aquest inspector no comparteix l'opinió de Davis sobre Parker?

—Parker!—digué irònicament la meua germana.

Flora avançà cap a mi i m'agafà pel braç.

—Doctor Sheppard, anem de seguida a veure aquest senyor Poirot. Ell descobrirà la veritat.

—Estimada Flora—vaig insistir afectuosament—. ¿Esteu ben segura que desitgeu conèixer la veritat?

—N'estic ben segura, pel que fa a mi.

—Ralph no ha comès certament el crim—féu Carolina, que havia guardat silenci amb grans dificultats—. És un despenedor, sens dubte; però un bon noi admirablement educat.

Hauria volgut dir a Carolina que nombrosos assassins han estat ben educats; però m'ho impedí la presència de Flora. La noia estava tan resolta, que vaig haver de cedir al seu desig, i sortírem de seguida.

Una vella, encofada amb un immens bonet bretó ens obrí la porta. El senyor Poirot hi era.

Vàrem ésser introduïts en un petit saló, els mobles del qual eren disposats amb molta etiqueta. De seguida, el meu interlocutor del dia abans, comparegué.

—Senyor doctor... digué somrient—senyoreta...

Saludà amb el cap davant Flora.

—Segurament coneixeu el drama que va passar ahir al vespre...—vaig dir.

—En efecte. És afros. Senyoreta, tota la meua simpatia. ¿Us puc ésser útil en alguna cosa?

—Miss Ackroyd voldria que vós...

—Descobríssiu l'assassí!—amb veu forta digué Flora.

—Compreneu—digué l'home—. Però la policia se'n deu ocupar.

—La policia pot cometre errors. N'ha comès ja. Senyor Poirot, no voleu ajudar-nos? Si... és per diners...

Poirot aixecà la mà.

—No parlem d'això, senyoreta. No detesto

pas els diners (i els seus ulls lluhren), sempre hi he pensat; però si em fico en aquest afer, compreneu-ho bé, aniré fins al capdavant. Un gos no abandona mai un rastre, i potser arribaré a deplorar que no hàgiu deixat la policia local treballar sola.

—Vull saber la veritat—digué Flora, esguardant-lo a la cara.

—Tota la veritat?

—Tota la veritat.

—Així, accepto—declarà el meu veí—, i espero que no us penedireu d'aquestes paraules. Ara, doneu-me detalls.

—El doctor Sheppard us posarà al corrent, car en sap més que jo.

Així compromès em vaig endinsar en una explicació circumstanciada de tots els fets que he relatat.

Poirot m'escoltà amb atenció, interrompent-me de tant en tant per a fer-me una pregunta; però restava silenciós la major part del temps, els ulls fixos en el sostre. Vaig acabar la meua relació en el moment en què l'inspector Davis i jo deixàvem Fernly Park el vespre del dia abans.

—Ara—digué Flora—, conteu-li el referent a Ralph.

Dubtava, però el seu esguard imperiós em forçà a parlar.

—Heu anat a l'hostal dels «Tres Indiot», abans de tornar a casa? I amb quin objecte?

No vaig respondre fins al cap d'un moment, per tal de poder escollir els mots.

—Vaig trobar que algú devia informar al capità Paton de la mort del seu oncle, i reflexionant, en sortint de Fernly, vaig pensar que només Ackroyd i jo coneixíem la seva presència al poble.

Poirot assentí.

—En efecte, ¿fou aquest el sol motiu de la vostra visita?

—El sol motiu—vaig dir breument.

(Seguirà en el número vinent)

Pels carrers de Berlín

En lloc del món no es menja el peix més fresc que a Berlín. Mireu si és viu que s'ha de matar abans de coure'l com un pollastre o un colomí. Bol ja sento un que diu: *Bolal*! Què hi farem? Cal explicar les mateixes veritats perquè siguin cregudes. Som-hi: Berlín és una ciutat lluny del mar, que té un petit riu. Se l'estima amb eternament, com les dames d'ací estimen els gossos i les flors. Es pot dir que és riu que porta manta, cadena, morrió i llacet. Passa per la ciutat manyac, ungit per una disciplina exemplar, educat i respectuós com un col·legial tímid i sense fer remor com si caminés de puntetes. És un riu canalitzat, que podria passar per un carrer estret: no és com el Sena que hauria de menester tota la nostra Diagonal! Per aquest riu, arriba el peix en viuers, i va a les botigues que el tenen als aparadors en uns aquàriums molt ben preparats on es poden contemplar nedant, amb els ulls oberts, mastegant l'aigua i lluint les seves agilitats davant dels badocs, com jo, que vaig pels carrers d'aquesta urbs amb pas de còmic tronat que espera un *bolo*. Vols menjar peix? Com si estiguéssim davant d'un galliner d'una masia; tries la bestiola que t'impresiona i l'assenyales amb el dit. El pobre peix sent una esgarripança de... fred, i el botiguer agafa un salabret que hi ha damunt l'aquàrium i comença la lluita amb el peix que no es deixa agafar, perquè no bada. A la fi cau al salabret, que és igual als que usen els pescadors de la costa brava, i el peix esbufegant és posat a la balança, es canta el seu preu com si fos un desventurat esclau, i, si diu que el voleu, aquell home abans de posar-lo al cistell famolenc que està amb la boca oberta entre les vostres mans, li dona un cop per matar-lo. Si viviu a prop i teniu entranyes heu d'esperar que la bestiola faci el darrer sospir per escatar-lo sense cometre una tortura esgarripança. A més cal assegurar-se ben bé que ja és mort, perquè una darrera extremitat podria produir una esquitxada d'oli bullent, que és mala taca i mala cremada. Què em dieu ara del peix fresc de Berlín?

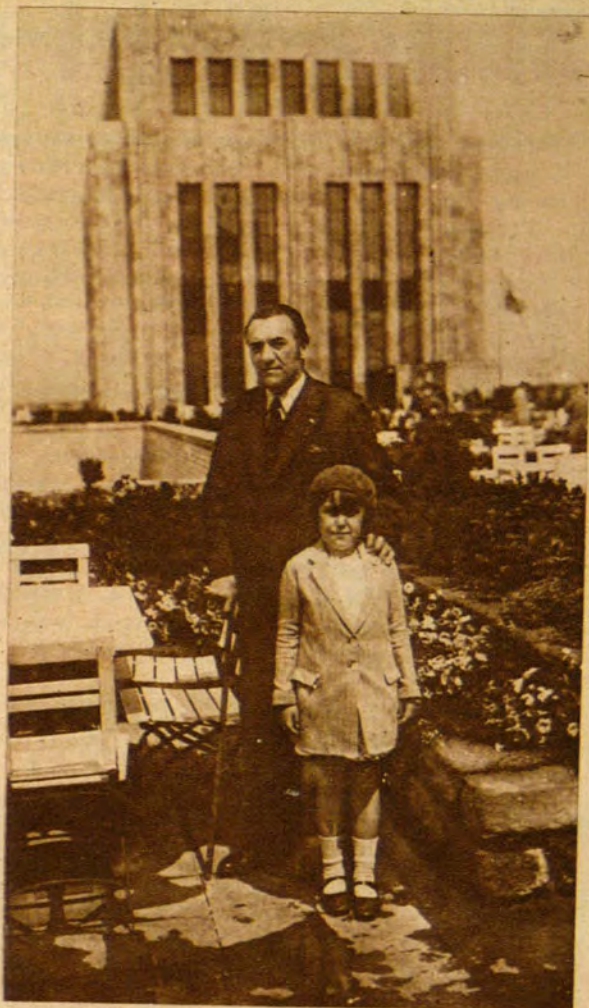
Un altre. Ací si passessin aquells ramats de vedells com pels carrers de Barcelona, amb els ulls moixos, camí de l'escorxador, i de sobte no volguessin seguir els homes, podrien viure dies i més dies pels carrers de Berlín sense patir gana. Ara no direu: bola, veritat? És clar: gat escarmentat... Hi ha carrers llarguíssims on davant de totes les cases hi ha uns quatre metres de jardí. Les voreres són amplíssimes com els mateixos carrers, i hi ha una part destinada als vianants, i una altra als jardins que hi ha davant dels entresols; és a dir que per a entrar a les botigues i les cases s'ha de

passar entre una vegetació esplèndida. En alguns d'aquests petits jardins, els llogaters de l'entresol hi tenen una taula i les dames surten a fer ganxet i els marits a llegir el diari. Si passa un veí, es saluden i si els vianants els miren no en fan cabal. En un altre carrer els jardinetes estan entre les cases i el rodal, amb arbres i parres, que formen unes garlandes de soca a soca com fan els camperols d'Itàlia. Finalment a tots els carrers més amples, els tramvies tenen un lloc propi voltat d'una barana de ferro discreta elevat per una vorera i sembrat tot el trajecte d'herba curta i maragdinada, estalviant la visió de la grava de les nostres vies ferrisses.

Hi ha un barri que té dos rodals, com a la nostra típica rambla i al mig hi ha un veritable bosc d'arbres centenaris, una sembradura d'herba i una mena de tancats amb sorra fina i neta perquè els infants hi facin muntanyes i foradades. A totes les places un xic grans, hi ha jardins, i a tot arreu aquesta herba de prat pirenenc verda i tremolosa amb el vent.

No puc fer el càlcul just, però podedeu ben creure que tot un ramat de vaques amb llurs vedells el pastor i el gos d'atura podrien viure molts mesos pasturant pels carrers de Berlín. Però ací no es veu cap bèstia camí de l'escorxador ni cap home desesperat garrotejant-les amb la vara de freixe per allunyar-les dels prats decoratius... Suposo que van a l'escorxador amb el metro.

Un altre encís de Berlín són els solars, que, mentre esperen un comprador opulent que els compri per edificar, estan convertits en hortes amb una vegetació exuberant com la cèlebre horta valenciana. Veureu que tot caminant carrers enllà, de sobte trobeu una illa buida de cases i voltada d'una paret rudimentària. Us aboqueu, i quin bé de Déu de verdor! Tot el terreny està solcat per petits camins i dividit en parcel·les per unes estaquetes humils, i ací es veu un petit tros sembrat d'unes cols morades, allà s'alça un bon esplet de mongeteres, més enllà un esclat de flors violades, i al capvespre i els dies de festa es veuen els berlinesos regant amorosament el petit hort urbà que creix entre les remors de la circulació: la botzina dels autos, la fresa dels cavalls, les campanades dels tramvies i el ronc dels avions. L'altre diumenge en un dels petits horts hi havia una taula parada amb unes tovalles blanquíssimes, al damunt un gerro amb unes flors acabades de collir, al costat la muller vigilava l'infant inva-

J. Roig i Raventós, amb la seva filla Maria Angela, en el jardí instal·lat al terrat de l'edifici més gran d'Europa

riablement daurat de cabell i el marit esporgava uns rosers mentre de la llunyania arribava la veu dolçíssima de les campanes.

Molts hortets tenen una caseta per a les eines que acaba d'arrodonir i fer més acollidora la visió poètica dels solars de Berlín.

Més coses? No acabariem mai més. Badant pels carrers de Berlín es podria fer un llibre, i jo sols he de fer un article per complaure l'amic López Llausàs, i no goso abusar de la paciència dels lectors. Quatre detalls i pleguem.

Un aparador que està a mitja llum, després de les set del vespre, i tu vols veure què hi ha exposat. Es pot premer un botó; s'il·lumina una estona i després s'apaga. Cobres una quantitat després de les set i tens compte corrent amb un banc important. No cal capficar-se. Et donen una clau que obre una mena de bústia que hi ha al carrer. Obres, tires el que tens por de perdre o que et pispin (les joies de la muller en sortir del teatre) tot, posat dins d'un sobre, amb el teu nom. La bústia un cop oberta té un xuclador i s'ho emporta, i el dia que vols ho vas a recollir. Hi ha una sabateria, que té un parell de raigs X i un cop estàs calçat pots mirar si els ossos dels teus peus, estan contents dins de les sabates. A les vuit del vespre es tanquen totes les portes de les cases. Els diumenges si bades no pots menjar pa: tot és tancat. No hi ha vigilants de portes amb remors de claus i cops de bastó, veus que responen als nostres picaments de mans.

No hi ha lladres de terrats! Mai la policia no ha d'intervenir en aquestes desaparicions de roba estesa pacientment davant del sol. És un gust. Sense vigilar-la sempre torna a les mans dels amos. Qui ha estat robat com jo, sap quina tranquil·litat no representa això. I el sistema és ben segur i senzill, i és que ací no hi ha terrats.

J. ROIG I RAVENTÓS

Berlín - VII - 30

Karstadt, l'edifici més gran de Berlín i d'Europa. Ocupa una illa sencera i el metro s'atura en l'estació especial de la immensa casa

Blanca Negri delixaria l'escena pel cinema

VAIG conèixer Blanca Negri ara farà un any als estudis Laya Films. Estaven impressionant una cinta en la qual aquesta artista feia un rol magnífic, frívol i amable. Jugava les escenes amb una càlida expressió.

L'argument era el d'una d'aquestes delicioses comèdies en les quals Madge Bellamy vessa a dolls la seva gràcia picant i àgil. Es tractava, en una paraula, de filmar quelcom per damunt la vulgaritat folklòrica nacional, de condimentar un cock-tail, a dintre un ambient netament esportiu.

Però per fer tot això mancava una artista de tremp. Amb la troballa de Blanca Negri — joveníssima i extraordinàriament dútil — l'empresa aconseguí els seus propòsits i es començà a rodar el film que, si Déu vol, veurem aquesta temporada.

Per María de la Paz Díaz de Liaño y Valavazquez — nom quilomètric que evoca, en llegir-lo tota una il·lustre genealogia perduda en rancis pergamins — respon fora de l'escena, Blanca Negri. És jove — 18 anys — i de procedència andalusa.

Va debutar a Barcelona a quinze anys. Els seus familiars que ja de menuda observaren la gran facilitat amb què imitava les artistes que actuaven aleshores als nostres teatres, li cultivaren aquesta afició. María cantava sempre amb una gràcia excepcional tot el que sentia i acompanyava els seus alegrois adolescents amb les evolucions més arrauxades. Era com si el llevat que portava dins, maldés per cristallitzar...

La seva breu actuació a Barcelona, que no es mogué del clos del Talia, pot ben dir-se que passà desapercibuda de bona part del públic intel·ligent o mitjanament cultivat de Barcelona.

L'artística i retocada embriaguesa de María de la Paz de Liaño i Valavazquez, o sigui de Blanca Negri

(FOTO MASSANA)

Des de dalt de la paret, Blanca Negri, en uniforme de «girl», té l'aire de riure's del mort i de qui el vetlla

Insospitadament la sabérem a Buenos Aires, d'on ha retornat suara amb tots els honors d'un triomf definitiu. La premsa d'aquella república va plena d'elogis — que compartim — a la seva personalitat excepcional i la consagra com un sòlid prestigi dintre el seu gènere, frívol, excèntric i sentimental alhora.

Blanca Negri s'ha presentat, doncs, a Barcelona com una artista inèdita.

L'hem vista aquests dies a Novetats, a l'Espanyol i darrerament al Principal Palace, on actua encara, abans d'anar a Madrid i Sevilla, i novament l'hem tornada a admirar.

Té una personalitat més formada, tota intensa potser perquè s'escau en l'esclat de la seva juvenesa. Canta en un to patètic, mentre les seves faccions juguen d'una manera singularment expressiva, que no arriba a traspasar mai els límits del bon gust. Balla també i tot el seu cos és un cimbreig sense trontolls, animat i suauement ondulant. Dona la sensació que es mou sota l'impuls viu del seu ritme...

Blanca Negri treballa, en una paraula, amb una passió vehement. Es lliura al seu art fins a subjugar l'auditori amb la seva tasca harmoniosa i sobria.

Blanca Negri, és una artista dotada d'unes facultats — bellesa, expressió, agilitat — que coronen eficaçment en el seu èxit.

Els tango's que canta Blanca Negri adquireixen un realisme tan colpidor, tan amargament sentimental, sortits de la seva boca són tan tèrbols d'expressió, que us semblarà estrany que siguin interpretats per la mateixa artista, que veureu després, per exemple, en la deliciosa *Pluja*, infantil i ingènua, o bé en *Break away*, optimista i alada com una «girl» americana.

Hem sorprès «Pachin» — així l'anomenen en la intimitat els seus — acabada de llevar-se i quan es disposava a fer la seva mitja hora diària de gimnàstica. Ens ha rebut cordialíssima, habillada amb un escaient «paiama» japonès, tota manyaga i amb aires de doneta entenimentada, una altra caire que desconeixiem de la seva múltiple personalitat.

Hem parlat de la seva anada a Amèrica, de projectes, del públic de Barcelona, del qual està encisada, i, finalment, de cinema.

En arribar a aquest punt, hem fet a Blanca la darrera pregunta inevitable.

— Abandonaria el teatre per a dedicar-se al cinema? — Ella l'ha contestada sense respirar amb un «sí» ràpid ple de decisió.

PERE PUJOL

Ara fa vint-i-cinc

anys que Josep Santpere fa teatre català tarda i vespre

PER a la funció commemorativa d'aquest aniversari, Josep Santpere ha triat «El Barber de Sevilla», de Baumarchais. Davant del mirall, dóna els darrers tocs a la caracterització.

—És per a treure-us vint-i-cinc anys de sobre, amic Santpere, que heu triat aquesta obra?

—Per treure-me'l so per

per posar-me'l hi...

Ja ho veurem.

—Sembla que us mireu al mirall més que de costum.

—Compto les arrugues d'aquest «Don Basili», que és, fet i fet, el personatge que va donar-me la credencial d'actor, ara fa vint-i-tres anys,

Així és per agraïment.

—I per prendre el pols del públic.

—En quin sentit?

—Vull veure si ha envellit més aviat el gust d'una part del públic o jo.

—Creieu, doncs, que aquesta obra és una pedra de toc.

—Ho és efectivament. Les noves corrents del teatre han perjudicat un aspecte d'aquest art i que és ben de doldre.

—Voleu dir la farsa?

—Exactament. Una bona part del públic no vol farsa. S'hi ensopeix, no acaba d'entrar-hi.

Reprenem la intervist després de la representació de «El Barber». A la sala s'apaguen les darreres ovacions.

—Ja ho heu vist—diu En Santpere. Per la meua banda no puc pas queixar-me. Però el pobre Baumarchais...

—La nit ha estat realment més brillant per vos que per ell. La llum artificial i la pols us han conservat la frescor, amic Santpere...

—I me la conservaran vint-i-cinc anys més. Ja heu vist que he citat el públic. I estava a punt de fer sobre aquest punt una juguesca, pagable, és clar, d'aquí a vint-i-cinc anys.

—Ja és un termini enraonat. Sobre tot perquè la gent fan números i us creuen milionari.

—Encara no ho sóc.

—Encara?

—En tinc per dies.

—Suposant que ho fóssiu vindríeu tarda i nit a l'Espanyol?

—No.

—Doncs, només a la nit?

—Ni a la nit.

—¿Així no faríeu teatre?

—Faria teatre al meu gust.

—Voleu dir

que no faríeu vodevil.

—De tant en tant algun, de ben triat i gràcies.

—Així en feu exclusivament per exigències de taquilla.

—Digueu per imposició del públic i sereu més just.

—I val a dir a honor vostre que, de tant en tant, invadiu el programa d'altres gèneres.

—Sí poguéssiu ho faríeu molt més sovint.

—¿No hi ha manera d'encarrilar per altres camins aquest públic incondicional que us omple el teatre?

—Per mi no.

—Així sacrifiqueu el gran actor...

—O això o fer les maletes, com han fet d'altres. Però jo no sóc aventurer.

—Fora d'aquí no faríeu teatre?

—No. Primer em quedaria a fer d'impressor. Així he pogut aguantar-me al cartell durant vint-i-cinc anys. En tinc un orgull ben legítim. He fet comèdia tarda i nit. No he fet durant aquesta quarantena de segle ni una festa. Per mi mai no ha deixat d'alçar-se el teló.

—La qüestió d'honor ha estat, doncs, per a vos, no deixar el nostre teatre.

—Exactament.

—Però no us han faltat sirenes, sembla.

—No, però no m'han fet trontollar mai. Ni les d'Amèrica ni les de Mallorca, que són més de casa. Potser és

que em fa massa por de traspasar el mar.

—O és el barcelonisme que, entre les rialles de dues generacions, se us ha menjat viu.

—Tot pot ésser. Vaig néixer a la Barcelona més rànica: al barri de Santa Maria, en un cinquè pis de l'Arc de l'Isern...

—Escamotegeu la data de naixença...

—Diguem-la dissimuladament: era un any després de la restauració borbònica. L'any de l'Exposició cantava a l'Escolania de la Mercè.

—¿I d'on vau treure l'afició al teatre?

—El meu pare,

apuntador i caixista de dies se m'enduia als esgais. Les primeres quinze pessetes de «bolo» vaig cobrar-les cantant la part de bariton de la sarsuela «Jugar con fuego», a Sant Feliu de Codines, ara fa trenta anys...

—¿I el vostre debut com a comediant?

—Va ésser a finals de l'any 1903, al «Teatre Intim», amb l'obra d'avui. La crítica em va tractar bé... Em va fer

tot un cartell.

—I així comença la vostra llarga i variada fulla de serveis.

—Realment, els que m'han conegut a les taules dels teatres alegres no podrien sospitar-la.

—Dediquem-los-hi un resum: «Teatre Intim» a finals de l'any 1903.

—Apunteu: Temporada oficial i professional l'any 1905. Debut el 30 de setembre de 1905. 1906 i 1907 Audicions Graner al Principal.

L'any 1908 al mateix teatre «Sherlock-Holmes». «Joven-tut de Princep», etc. L'any 1909 Opereta al Teatre Nou. L'any 1910 vodevil al Nou amb la Xirgu, Lamas, Bozzo, Pedrola, Berogui. 1911-12-13 opereta i gènero chico al Nou.

El 1914 al Teatre Principal. El 1925 opereta i gènero

chico a la «Sala Imperio». El 1916 «L'auca del senyor Esteve», al Victoria. El 1917 opereta al Nou. 1918-19-20 vodevil al Nou. Del 1921 al 1930 vodevil a l'Espanyol.

—En aquesta llista costa de destriar les vostres preferències...

—Ja us la diré jo. La tragicomèdia. La tragèdia fent riure és el gènere que faig més a gust; em sembla que és el meu fort.

—En vint-i-cinc anys, però, heu après de fer tots els gèneres amb virtuosisme.

—Això no ho sé, però el que és ben cert és que sóc un artista de temperament, no pas per estudi. Assajant, per exemple, sóc una calamitat.

—I, tanmateix, sabeu fer assajar els altres...

—Sabeu per què? Només hi ha dues menes d'actors. Els que amb una insinuació en tenen prou o els que cal fer-los-hi el paper. En els primers no hi ha dificultat. En els segons els ho faig i aleshores ja no assajo. Ja em sento davant del públic.

—Sembla que el públic us és un gran estimulant. Són famoses una pila d'improvisacions vostres.

—Si mai he fet troballes, les he fet de moment. El paper el veig sempre un cop estic vestit i amb el teló enlaire.

—Recordeu improvisacions de les que es poden explicar?

—No sé si en trobaré gaires d'aquestes...

—Ara no som a l'escenari, amic Sanpere.

—Teniu raó. Mireu: una vegada havia d'explicar que havia arrencat 6.000 rals per pagar la quinta. Com que sempre en sé només l'argument i no les paraules, en comptes de 6.000 rals vaig dir sis rals. Ja podeu comptar que amb aquesta misèria no podia pas salvar-me de servir al Rei. Vaig sortir-ne dient que guardava els sis rals per comprar paper sellat i fer instància com a fill de vídua. Pel cas era igual.

Diu que un dia vaig improvisar uns versos?
—I van salvar-me d'una xiulada. Fèiem una peça molt dolenta. Els xiulets es pressentien feta esbona. Un del galliner es decideix, finalment, a xiular. Abans que els altres el seguissin, m'avanço i dic:

*El pare sempre m'ho deia:
si vas a veure funció,
si no t'agrada no xiulis,
perquè això no fa senyor.*

No cal continuar perquè per aquest camí no acabaríem mai.

—Vós, Sanpere, creieu també en la nostra crisi d'actors?

—Hi ha crisi d'afició al teatre. Ni els aficionats no ho fan amb afició. D'actors que pugin jo no en sé veure. Potser és per mor del cine. És clar que el teatre no pot morir mai, però amb això li poden ben donar una punyaladeta.

—Per acabar, creieu que durant aquests vint-i-cinc que us queden de vida de teatre, segons vós, podreu fer el vostre gènere?

—Com que noestic disposat a deixar Barcelona, em temo que no i m'hi resigno.

M. R.

Una escena de família, a casa d'en Josep Santpere. El popular actor acompanyant de la seva esposa, Rosa Hernàez i dels seus fills

JOCS PORTIER

Immens assortit - Preus desde 3'00 ptes. Joc complet

FERRETERIA PLA

TALLERS, 66 I 68 - BARCELONA

Els que no utilitzen
NAFTALINA
en boles

veuen amb esglai
llurs robes arnades

**PAPERS FOTOGRAFICS
LLIMONA**

PER LES VOSTRES MILLORS FOTOS
PERE IV, 179 • TELEFON 51391

SENYORES:

Si proveu les
cigarretes

refrescants,

les preferireu a totes les
altres cigarretes orientals

MERZ

El 7 d'Octubre

Dia del Llibre

trobareu a la

LLIBRERIA CATALONIA

tota mena de llibres amb el 10 % de descompte

FORMENTOR
El Paradís de Mallorca

Tres dies d'estada al més senyorial Hotel
de la Mediterrània i excursions per 115 ptes.

SOL·LICITEU DETALLS a

VIATGES CATALONIA

Rbla. del Centre, 87
Telèfon núm. 33252

CATALANS!

adquiriu un

JORDIET

Val 3 ptes. Novetat de

CLINICA DE BEBES

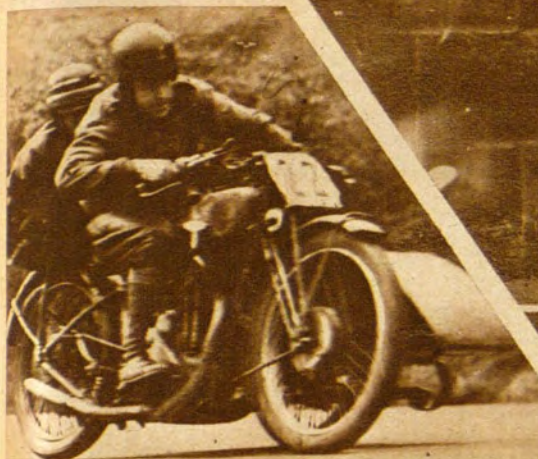
6, Tapineria, 6

(Via Laietana)

La inauguració de curs a l'Universitat, ha estat solemne, però no pacífica. Els estudiants han aprofitat la solemnitat per fer constar lliur protesta pel segrestament de Francesc Macià. La protesta no s'ha limitat a aldarulls. En una assemblea als Claustres universitaris acaba de constituir-se un Comitè pro-llibertat

RECLAMEM LA LLIBERTAT D'EN MACIÀ
VISCA L'AMNISTIA TO

A dalt: Garriga, un dels guanyadors de la carrera Costa Vallvidrera, de sidecars.

Al mig: Un moment del partit Europa-Barcelona, guanyat pel campió de Catalunya per 4 a 1.

A baix: Una fila d'autos? Tots aquests automòbils, tan ben arreglats, esperen darrera el Camp de l'Europa que llurs propietaris surtin del partit.

FOTOS CASAS I GASPAR

Després de vint-i-dos anys d'absència i més de dos mesos de navegació, un fill de la Barceloneta, el capità Blanco, domador de l'Atlàntic, és rebut triomfalment al nostre Port, on arriba amb la seva família i el seu balandre gloriós

FOTOS GASPAR I CASES

